

Jettje Klein is geboren op 7 augustus 1876 in Wildervank. Ze is de dochter van Calmer Klein en Rachel van Gelder. Thuis zijn ze met zeven kinderen. Haar vader is koopman/slager in Wildervank. Op een gegeven moment besluiten haar ouders naar Groningen te vertrekken,

Als ze 18 is verlaat ze haar ouderlijk huis. Ze werkt van 1894 tot 1902 als dienstbode in Eindhoven en daarna als dienstbode in Amsterdam. Dan komt ze terug naar Groningen en trekt na het overlijden van haar moeder in bij haar vader en zussen. Na het overlijden van hun vader verhuizen de kinderen in mei 1922 naar Jozef Israëlsstraat 81a om Groningen. Jettje is hoofdbewoner en begint een pension, waarbij ze ook het benedenhuis (nummer 81) verhuurt. Op de foto staat ze links.

In Winschoten bestond een grote Joodse gemeenschap. De Winschoter Joodsche Jeugd Groep besloot in 1935 tot de oprichting van een padvindergroep. Bram Gudema werd gevraagd of hij leiding wilde worden en hij zocht contact met de katholieke St. Vitusgroep in Winschoten. Hij ging in overleg met districtscmissaris Jager, hopman Piet Bödeker, oubaas Hyronimus Hoegen en bestuurslid E.G. Olthof van de St. Vitusgroep. Bert Olthof, stamlid van de St. Vitus, werd gevraagd instructeur te worden omdat Bram Gudema geen Scoutingachtergrond had. De groep startte met 10 jongens. Door de training van Olthof konden hopman Gudema, vaandrig Bram Slager en de verkenners van de troep in 1936 door de districtscmissaris geïnstalleerd worden. De kleur van de das werd wit-blauw met oranje rand. De groep kwam samen op de zolder van de werkplaats van radiozaak Engers in de Langestraat. Er werd een welpenhorde gestart onder leiding van Mej. Annie Polak, die zelf oud padvindster was. Later namen Linie Klein en Sara Polak haar rol bij de welpen over. E. Bollegraaf werd voortrekker bij de groep. In 1938 wordt Jetje welpenleidster bij de joodse groep in Winschoten. Als gevolg van de dreigende internationale politieke situatie werd besloten de groep eind 1939 op te heffen.

In de oorlog blijft Jettje kamers verhuren. Eén van haar huurders, de Hongaarse Charlotte Weiss, wordt in 1942 gedeporteerd en in Auschwitz vermoord. De politiearts oordeelt op 9 maart 1943 dat het "dringend noodzakelijk is" om Jettje Klein en haar huurster Marianne Cohen, die doof is en drie jaar ouder dan Jettje, "... per ziekenauto ... naar het Hoofdstation" te vervoeren. Zij gaan eerst naar kamp Westerbork. Jetje werd op 20 april 1943 met het achtste transport naar vernietigingskamp Sobibor gebracht en werd bij aankomst op 23 april 1943 vermoord. De treintransporten naar Sobibór vertrokken tussen 3 maart en 20 juli 1943 wekelijks op dinsdag vanuit Kamp Westerbork. Vrijwel alle gedeporteerden werden op de dag van aankomst direct doorgeleid naar de daar aanwezige gaskamers en vermoord. Met deze 19 treintransporten werden in totaal 34.313 Joden in de Tweede Wereldoorlog

gedeporteerd van Nederland naar Sobibor gedeporteerd.

Na de oorlog kon de joodse Scoutinggroep niet worden voortgezet omdat maar 4 leden de oorlog hadden overleefd.

Voor haar huis aan de Jozef Israëlsstraat 81a in Groningen werden Stolpersteine geplaatst voor Jettje, Marianne Cohen en Sarolta Weisz.

Meer informatie

[Jozef Israëlsstraat 81A](#)

[Jettje Klein \(Joods Monument\)](#)

[Jettje Klein | Oorlogsgravenstichting](#)

[Gezin Overzicht: Klein, Calmer](#)

[oorlogsvermisten - Klem](#)

[Waakt; orgaan der Padvindere Vereeniging Nederland, jrg 5, 1938, no. 4, 1938 » 1938-04 - Pag. 11 | Delpher](#)

[Waakt; orgaan der Padvindere Vereeniging Nederland, jrg 6, 1939, no. 5, 1939 » 1939-05 - Pag. 10 | Delpher](#)

[Omnia en het einde van de Joodse gemeenschap in Winschoten \(nazatendevries.nl\)](#)

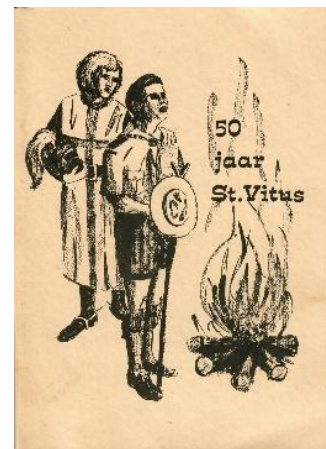
[T.O.P.-groep, een Joodse padvinderegroep in Den Haag \(1932-1941, 1945- ca. 1950\) – Joods Erfgoed Den Haag](#)

[Scouting St. Vitus - Winschoten](#)

50 jaar St.Vitus, 1918-1968, Hopman A. Nieborg

[Sobibórtransporten - Wikipedia](#)

[Stolpersteine Jozef Israëlsstraat 81a - Groningen - TracesOfWar.nl](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.